

Ej sekretess

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2025-04-14	25FMV813-2	1.3
		Sida
		1(5)

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Er referens
Robert Tischner

Ert datum	Er beteckning
2025-01-14	Ju2024/02620

FMV:s remissvar på betänkandet Säkerhetsprövningar – nya regler (SOU 2024:88)

Försvarets materielverk har tagit del av betänkandet *Säkerhetsprövningar – nya regler (SOU 2024:88)* och har följande synpunkter.

FMV välkomnar en översyn av reglerna för säkerhetsprövning. FMV avstyrker dock flera av förslagen i betänkandet då FMV:s uppfattning är att utredningen inte i tillräcklig hög utsträckning har tagit hänsyn till Sveriges grundförutsättningar avseende säkerhetsprövning eller de olika förutsättningar för säkerhetsprövning som föreligger beroende på anställningsförhållande.

FMV menar även att utredningen inte i tillräckligt hög utsträckning har tagit hänsyn till de risker i säkerhetsskyddshänseende som kan uppstå om de föreslagna ändringarna genomförs samt att utredningen underskattar de administrativa och resursdrivande konsekvenserna av de förändringar som föreslås. FMV har en omfattande verksamhet kopplat till säkerhetsprövning och med de förändringar som föreslås i betänkandet skulle FMV:s behov av resurser för denna verksamhet öka markant och ledtiderna utökas väsentligt. Om utredningens förslag förverkligas riskerar den ökade administrativa bördan att leda till förseningar inom försvarsmaterielförsörjningen och påverka den militära förmågetillväxten samt stridsförbandens tillgänglighet.

Klareringssystem

FMV menar att utredningen inte i tillräcklig utsträckning har tagit hänsyn till Sveriges grundförutsättningar avseende säkerhetsprövningar. I Sverige är inplaceringen i säkerhetsklass knuten till en viss befattning och verksamhetsutövaren bedömer om personen i fråga godkänns i säkerhetsprövningen för den aktuella befattningen eller deltagandet i den specifika säkerhets-känsliga verksamheten. Detta får till följd att den som inte godkänns i säkerhetsprövningen för en specifik befattning kan godkännas för en annan befattning som ställer krav på inplacering i säkerhetsklass. I vissa andra länder har man så kallade klareringssystem där säkerhetsprövningen istället görs av en central myndighet eller motsvarande och där behörigheten att ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter gäller för en bestämd säkerhetsskyddsklass och under en begränsad tidsperiod. Utredningen förefaller önska att vissa förutsättningar som faller sig mer naturligt av ett klareringssystem ska appliceras på det svenska systemet. FMV menar att detta inte låter sig göras, bland annat eftersom både offentliga och privata aktörer genomför säkerhetsprövningar.

FMV

Försvarets materielverk

115 88 Stockholm

Besöksadress: Banérgatan 62

Tel: 08-782 40 00

Fax: 08-667 57 99

registrator@fmv.se

www.fmv.se

Org.nr: 202100-0340

VAT nr: SE202100-0340-01

FMV välkomnar dock en utredning om det svenska säkerhetsprövningssystemet kan anpassas till internationella förhållanden. De internationella samarbetena har ökat markant under de senaste femton åren såväl för myndigheten som för försvarsmaterielindustrin vilken FMV har tät kontakt med. I samarbeten med internationella aktörer står det klart att det svenska systemets utformning medför extra utmaningar. FMV upprepar önskemålet som framfördes i remissvar på promemorian *Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22)* och uppmanar regeringen att utreda möjligheten att ersätta det nuvarande systemet med ett så kallat klareringssystem. Detta skulle enligt FMV:s mening kraftigt minska den administrativa börda som det innebär att säkerhetspröva samma individer flera gånger för liknande deltagande i samma säkerhetsklass, ge en bättre förankrad möjlighet att se på säkerhetsprövningsbeslutet som ett förvaltningsbeslut samt på ett naturligare sätt ge en möjlighet till överprövning.

Olika förutsättningar för säkerhetsprövning

FMV anser vidare att utredningen inte i tillräcklig utsträckning har tagit hänsyn till att säkerhetsprövning görs i olika situationer, inför anställning, under anställning och hos motpart/annan arbetsgivare. Dessa olika situationer medför också olika förutsättningar för till exempel arbetsgivaransvaret och hur man ser på säkerhetsprövningsbeslutet. Dessa olika förutsättningar och vad de medför i säkerhetsprövningshänseende bör utredas vidare.

Kapitel 7 – Överväganden om säkerhetsprövningen

Avsnitt 7.5.2 och 7.5.3

FMV *tillstyrker* förslaget om att det införs regler om grundutredningen samt en definition av begreppet grundutredning i säkerhetsskyddslagen.

Avsnitt 7.5.4

FMV *tillstyrker delvis* förslaget om vilka personliga förhållanden som grundutredningen bör innehålla såvitt avser punkterna a–d samt punkten h. FMV bedömer att alla dessa punkter i någon mån är mätbara och att de bör finnas med i en uppräkningslista över vad som bör ingå i en grundutredning.

FMV *avstyrker* förslaget rörande punkterna *e) missbruk, f) hälsotillstånd* och *g) samarbetsvilja, felaktig eller bristande information*. FMV anser att dessa punkter omfattas av den generella punkten *h) andra i säkerhetsbetydelse relevanta omständigheter*. Alla dessa tre punkter är svårsmätbara och kräver en komplex och kvalificerad bedömning i det enskilda fallet. Mot bakgrund av att gruppen verksamhetsutövare är mycket heterogen med olika förutsättningar både i sin specifika verksamhet och i fråga om att utföra säkerhetsprövning anser FMV att det får långtgående konsekvenser att dessa tre punkter förs in i lagstiftning. Avseende punkten *f) hälsotillstånd* noterar FMV särskilt att utredaren upprepade gånger nämner att frågor om medicinering bör ställas vid säkerhetsprövningen (s. 171). Detta utgör ett nytt inslag - medicinering tas inte upp i befintliga vägledningar om personalsäkerhet idag.

Ett lagkrav på att punkterna *e)*, *f)* och *g)* tas upp i grundutredningen riskerar att leda till att den verksamhetsutövare som genomför säkerhetsprövningar dels ställer frågor om mer än vad som är relevant i det specifika fallet, dels får ta emot en stor mängd (obehövlig) känslig information som i sig ställer krav på en viss hantering. Alla dessa aspekter ryms inom den sista punkten *h)* i de fall verksamhetsutövaren bedömer att det är proportionerligt att utreda även dessa omständigheter. FMV anser att det som idag är tillräckligt att dessa omständigheter finns beskrivna i befintliga vägledningar om personalsäkerhet.

Kapitel 8 - Säkerhetsprövningsbeslut

Avsnitt 8.2.3

FMV *avstyrker* förslaget om att den samlade bedömningen ska göras av en myndighet i de fall då det är en myndighet som har det bestämmande inflytandet över den prövades lämplighet.

FMV *avstyrker* förslaget om att den samlade bedömningen ska göras av verksamhetsutövaren vid säkerhetsprövning enligt ett säkerhetsskyddsavtal.

FMV har en stor mängd säkerhetsskyddsavtal med ett mycket stort antal leverantörer samt underleverantörer med vilka följer ett stort antal säkerhetsprövningar. Konsekvenserna avseende tillkommande resurser och kostnader om myndigheten skulle göra den samlade bedömningen av alla dessa säkerhetsprövningar har inte berörts i utredningen. Utredningen föreslår inte enbart att myndigheten ska göra den slutliga bedömningen utan även vara den enda parten som får avslå en säkerhetsprövning. FMV bedömer att den administrativa bördan av detta förslag skulle bli betydande.

Avsnitt 8.3.1

FMV *avstyrker* förslaget.

Eftersom FMV *avstyrker* förslaget om en överprövningsmöjlighet anser myndigheten inte heller att det är behövligt med en analys av förvaltningslagens regler om handläggning i förhållande till privata aktörer.

FMV vill dock påpeka att kravet på säkerhetsprövning följer av verksamhetsutövaransvaret och inte av myndighetsuppdrag. Plikten att säkerhetspröva den som ska delta i säkerhetskänslig verksamhet träffar alla verksamhetsutövare och följer av säkerhetsskyddslagens regler.

Utredningen har inte berört andra krav som följer av myndigheters handläggningsregler såsom diarieföring, arkivering och gallring eller hur offentlighetsprincipen skulle träffa de enskilda verksamhetsutövarna i detta avseende.

Avsnitt 8.3.2 och 8.3.3

FMV *avstyrker* förslagen om skriftlighetskrav och motiveringsskyldighet.

Eftersom FMV *avstyrker* förslaget om en överprövningsmöjlighet anser myndigheten inte heller att det är behövligt med ett skriftlighetskrav eller en motiveringsplikt.

Avseende motivering av säkerhetsprövningsbeslut konstaterar FMV att det i myndighetens verksamhet inte skulle vara möjligt att motivera säkerhetsprövningsbeslut utan att röja både aspekter som rör Sveriges säkerhet, personliga förhållanden och metoder för säkerhetsprövning. FMV anser därför att en lagstadgad motiveringsskyldighet i praktiken skulle bli illusorisk.

Kapitel 10 – Överprövning av säkerhetsprövningsbeslut

FMV *avstyrker* förslaget.

Det är ingen rättighet att inneha en tjänst i säkerhetsklass. FMV bedömer att ett avslag på säkerhetsprövningen inte kan anses lika ingripande som i länder med klareringssystem eftersom den enskilde i Sverige har möjlighet att ansöka om en befattning i säkerhetsklass under andra omständigheter. Detta gäller oavsett om säkerhetsprövningen görs

- 1) inför anställning - den enskilde har möjlighet att söka annan tjänst som är placerad i säkerhetsklass
- 2) under anställning - den enskilde har möjlighet att få en annan tjänst som är placerad i säkerhetsklass hos samma verksamhetsutövare, en tjänst som inte är placerad i säkerhetsklass hos samma verksamhetsutövare, en tjänst som är placerad i säkerhetsklass hos en annan verksamhetsutövare eller en tjänst som inte är placerad i säkerhetsklass hos en annan verksamhetsutövare
- 3) för en enskild hos en motpart - motparten får tillhandahålla andra arbetsuppgifter för den enskilde

Syftet med säkerhetsskyddslagen är att skydda Sveriges säkerhet och FMV anser att en bestämmelse med syfte att den enskilde ska ta sin rätt till vara är apart i sammanhanget. Utredningen har inte i tillräcklig utsträckning resonerat kring konsekvenserna av denna diskrepans.

FMV anser att det är obehövligt med en överprövningsmöjlighet så länge enskilda säkerhetsprövas för en specifik befattning eller ett specifikt deltagande samt att en sådan överprövningsmöjlighet som utredningen föreslår inte korrelerar med säkerhetsskyddslagens övergripande syfte.

Kapitel 11 – Myndighet för överprövning av säkerhetsprövningsbeslut

FMV *avstyrker* förslaget.

Utredningen har inte i tillräcklig utsträckning tagit hänsyn till att beslut om säkerhetsprövning fattas av respektive verksamhetsutövare utifrån de skyddsvärden som finns i verksamheten och vilka uppgifter den specifika befattningen får tillgång till. För att kunna bedöma eventuella risker i säkerhetsskyddshänseende krävs ingående kunskap om respektive verksamhetsutövares säkerhetskänsliga verksamhet. FMV bedömer att det är en mycket stor utmaning för en överprövande instans att kunna tillgodogöra sig kunskap om samtliga skyddsvärden för samtliga verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. FMV ser även en betydande säkerhetsrisk när sådan information ska delas.

Ej sekretess

Datum

2025-04-14

Diarienummer

25FMV813-2

Ärendetyp

1.3

Sida

5(5)

Avseende motivering av nämndens beslut är det, i likhet med vad som framförts ovan gällande säkerhetsprövningsbeslutet, inte möjligt att motivera beslutet utan att röja både aspekter som rör Sveriges säkerhet, personliga förhållanden och metoder för säkerhetsprövning.

FMV ser en risk med ett sådant ombud som utredningen förslår under avsnitt 11.6.3. För att verksamhetsutövarens säkerhetskänsliga uppgifter ska kunna delas med detta ombud behövs till exempel ett säkerhetsskyddsavtal. FMV anser även att förslaget medför en betydande utsatthet i säkerhetsskyddshänseende för ombudet.

FMV vill även poängtera att ledamöterna i nämnden skulle ha en betydande utsatthet i säkerhetsskyddshänseende, dels eftersom de får god inblick i ett stort antal säkerhetskänsliga verksamheter och sårbarheter hos individer som deltar i verksamheterna samt dessa aktörers metoder inom säkerhetsprövning, dels för att nämnden föreslås få ta del av information från försvarsunderrättelseverksamheten.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende har juristen Madelene Skeppar och rådgivaren Martin Västberg deltagit. Juristen Karin Adamsson har varit föredragande.

Försvarets materielverk

Anders Sjöborg
Chef Juridik- och säkerhetsstaben

Karin Adamsson
Jurist Juridikavdelningen

Sändlista

Regeringskansliet, Justitiedepartementet
FMV Arkiv